

головного архітектора Санкт-Петербургу). Під його керівництвом було зведено палац Розумовського в європейському стилі (1751 р.), палацово-парковий ансамбль помпезної резиденції Рум'янцева-Задунайського, церкву Різдва Богородиці, Спасо-Преображенську церкву (1765 р.), Вознесенську церкву (1767 р.), розкішну будівлю ІІ Малоросійської колегії (1766-1774 рр.), а у 1766-1769 рр. була розширена Глухівська фортеця та зведені Київська та Московська брами.

За судженням відомого українського історика Д. Дорошенка, українська культура в кінці XVII - на початку XVIII ст. «продвинулася до тієї вершини, яка дає право поставити Гетьманщину часів Мазепи, Скоропадського, Апостола і Розумовського на один рівень з найбільш освіченими країнами тодішньої Європи». Глухів, дійсно є історично цікавим містом, проте залишається не в повній мірі дослідженою темою, що відкриває перспективи її подальшої розробки та вимагає більшої уваги до вивчення і відродження історико-культурної спадщини цього міста.

Гавриленко С.
НМАУ

НАУКОВА СКАРБНИЦЯ СУЧАСНОГО СВІТУ

Розвиток науки в історії людства йшов нерівномірно. Періоди швидкого і навіть стрімкого прогресу змінювались періодом застою, а інколи і занепаду. Характерним в цьому є розвиток фізико-математичних наук. Після розквіту в епоху Давньої Греції та Риму вони загальмували свій розвиток. Центр науки у середньовіччі перемістився на Схід в країни Ісламу, до Індії та Китаю. А потім знову спостерігається прогрес у Європі. Незважаючи на це, значення науки в житті людства помітно зросло і вона набувала все більшого визнання і усвідомлення її необхідності. У наш час, коли наука і техніка відіграють провідну роль в житті людства, кожної людини, усвідомлено, що не війни і революції є джерелом задоволення матеріальних потреб вже в силу того, що вони мають руйнівний характер. Доведено, що історичний процес, в основі якого є її складова діяльність, надає можливість розглядати матеріальні й духовні фактори

як рівноправні. Історія науки і техніки відзначена не лише відкриттями, але й іменами їх творців.

Важко знайти в історії науки, техніки й культури особистість, яка могла б зрівнятися з Іваном Пулюєм багатогранністю зацікавлень і найвищим рівнем досягнень у кожному напрямі діяльності. Він постає перед нами як фізик, електротехнік, перекладач і громадсько-політичний діяч. Найважливіші досягнення Пулюя в галузі фізики стосуються катодних Х-променів. Окремо треба сказати про плідну діяльність Івана Пулюя, спрямовану на національне відродження України. Тут переклади релігійної літератури, зокрема Біблії, і боротьба за створення українського університету у Львові, і заснування фонду підтримки українського студентства у Відні.

Розвиток ракетної та космічної техніки й початок космічної ери в історії людства світ пов'язує з ім'ям академіка Сергія Корольова. Його сприймають як представника російської науки, але мало хто знає, що цей славетний учений – українець. Сергій Корольов розробив багато проектів керованих ракет, ракетопланів, геофізичних ракет, ракет-носіїв. Протягом багатьох років він спрямував роботу провідних конструкторських колективів на розв'язання важливих завдань у ракетній і космічній техніці. Сергій Корольов – найвидатніший конструктор ракетно-космічних систем, які забезпечили дослідження космічного простору.

Втілення ідеї дальнобачення – спільне колективне дітище багатьох учених і радіо ентузіастів різних країн. Та вперше у світі створити повністю електронну систему передачі на відстань рухомого зображення і, крім того, навіть здійснити його практичну трансляцію пощастило лише Борисові Грабовському. 1924 року він винайшов пристрій, що став основою передавальної телевізійної трубки. Учений змусив промінь рухатися поверхнею надчутливої металевої пластинки, на яку проектувалося зображення. Незабаром наш земляк і його друзі отримали вітчизняний, а потім – міжнародний патент на винахід. Минув час, і шістдесятирічний учений, на превеликий подив, читає в книжці Уїлсона, яка, можливо, потрапила йому до рук випадково, про те, що винахід, зроблений ним

раніше, немовбито здійснили американці! Обурений несправедливістю, він розпочинає боротьбу, захищаючи не лише особисту славу, а й пріоритет вітчизняної науки та техніки. Крапку в суперечках про авторство винаходу телебачення поставила ЮНЕСКО, яка юридично визнала першість за Борисом Грабовським.

Отже, в наукову скарбницю сучасного світу, який нас оточує, всі вони додали свій внесок. У цьому є риси попередніх епох. І які б відкриття сьогодні не робились, вони спираються на фундамент, зведений багатьма поколіннями від глибокої давнини і до початку третього тисячоліття. Незалежно від усіх поглядів на історію науки і техніки, як на наукову дисципліну, що нас оточує, як невід'ємна частина громадянської історії, історії культури, чи на розділ тієї чи іншої спеціальної науки, в будь-якому випадку кожен, хто звертається до неї, прагне краще зрозуміти, усвідомити власне історію науки і техніки, тієї конкретної галузі знань, яка його цікавить. І, головне, уявити майбутнє науки і техніки в наш час, коли вони відіграють провідну роль у житті людства, в житті кожної людини, знайти шляхи і засоби прискорення розвитку, попередження використання досягнень науки і техніки на шкоду людям.

Головешко О.С.
НТУ «ХП»

ІСТОРИЧНІ РАЙОНИ МІСТА ХАРКОВА

Від 1656 року – з часу заснування місто розвивалося як в культурно-політичному, так і в географічному сенсі. Люди різних суспільних станів, різної етнічної і культурної приналежності, зі своєю мовою та батьківщиною шукають притулку тут. Це породжує не тільки соціальну диференціацію, а й географічне розширення меж розселення. За понад трьохсотлітню історію територія поселення збільшилася у 150-200 разів, а за кількістю населення зросло у декілька тисяч разів. Зростаючі масштаби міста, різноманіття складу населення в окремих його частинах